

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.  
Ara évnegyedre 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: négyzetáros sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr., negyedszer 4 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, martius 6-kán 1862.

(D) A francia vér rendszerint február végén kezd felforrani, mint a borról mondják, hogy bárminő ő legyen, mindig megpezsdül a mustpezsgés korszakában. Az 1848-ki forradalom évfordulati napja, február 24-ike most sem tűnt le demonstrációk nélkül; a Bastille terén, hol annyiszor vettetett el a koczka Franciaország felett, tüntetések és befogatások történtek, s a senatusból egy császári herceg forradalmi eszméi oly nyers személyeskedéseket keltek föl, melyek eléggé mutatják az ottani izgult hangulatot.

Napoleon beszédjének föjelentékenysége abban áll, hogy az a legitimisták és ultramontanok ellen van intézve, s midőn a császárságot mint a forradalom eredményét és vezérét, mint az 1815-ki szerződvények lerombolóját s a vallásos szabadságnak a bigotságtól megtisztítóját mutatja fel: úgy látszik, eljöttek vélt a herceg az időt, hol Rómának és Ausztriának egyiránt oda lehetne dojni a keztyűt, s midőn Olaszország egységének már tényrév kellene válnia; vagy pedig azt kell hinnünk, hogy valamit vettek észre a Napoleonok, a minélfogva szükségesnek látták dörgő hangon figyelmeztetni Európát, hogy a löportorony és kanóc még ma is a napoleonidák kezén van.

Akár mennyire igyekszik a francia kormány desavouálni Napoleont herceget beszédjét, nehezen hiszünk mi, hogy e beszéd alapvonalai a császár előtt előre ismertek ne voltak volna. Sokkal nagyobb egyetértés van a napoleonidák közt, hogy sem egy ily politikai programszert nyilatkozatról a család legtekintélyesebb tagjának előtudomása ne lett légyen.

A tömeg és katonaság az, melyre a francia uralom alapította magát, s a herceg beszédjéből is jól beláthatni, hogy e császárság most is e két elemben bírja főbiztosítékát. És ezt éppen kedvező helyzetnek nem tekinthetjük; mert a tömeg úgy, mint a hadsereg csak eszközök a politikában, s ott hol az értelmiség nagy rétege hallgat vagy ingerült, az álladalmat csak az erőhatalom tartja össze; a mit pedig igen boldogító polgári állapotnak mondani nem lehet.

A herceg hivatkozik a demokráciára, de a mi a császárság erejét adja, az nem a magasabb eszmék szerint értelmezett demokracia, az a tömeguralom, mely a suffrage universel phantomjával helyettesíti a demokracia értelmiségének vezéri befolyását az állam ügyeire.

Álladalmában, hol a demokracia magasabb értelemben van kifejlődve, egy császári uralom meg nem gyökerezhetik; a valódi demokracia mindig a köztársaság felé hajlik, az az ő eszményképe, s mielőtt azt elérhetné, legalább is egy szigorúan korlátozott, s teljes polgári szabadságot biztosító monarchián nyugathat meg. Egy oly mivelt országnak, mint Franciaország, nehezen parancsolhat egy család; az kérdésen kívül maga kíván uralkodni önmaga felett. Innen van az, hogy a napoleoni dynastia, mind a mellett, hogy Franciaország dicsőségét nagyra emelte, s világhatalmi legfőbb állását kívívta, nem képes szilárd gyökeret verni azon birodalomban, s csak nagyszerű eszmék védelme, s a világ folytonos izgultságban tartása, valamint benn a katonaság lelkesedése s a nyers néptömeg lekötöztetése által tartja fenn magát.

Nem mondhatjuk, hogy dacára azon védelemnek, melylyel Napoleon császár római fedezetével a pápa közvetlen nyugalmát biztosította, képes lett volna maga iránt a katolicizmus háláját felköltöni; és az olasz kérdés éppen ezért volt egyik legkényesb kérdése a világnak, mert az egyrésztől a legitim dynastiák jogait, másrésztől a katolicizmus tejének világi hatalmát sértette. Kár volt, hogy a pápai kormány oly uralkodási rendszert követett, melynek folytán az oly buzgó katolikus olasz nemzet kész volt szakítani vele; de másrésztől nem futathatja el figyelmünket, hogyha Olaszország nemzeti nagyságot nyervén sokszorosan kárpótolva érzi magát vallásos fejének megcsökkenő világi hatalmáért: de Német-, Spanyolországban, Ausztriában s több helyeken, egy nemzet emelkedése iránti rokonszenv nem tudja paralysálni azon érdekeltséget, melylyel a katolicus népség egyháza fejének nemcsak vallásos, de világi souverainitása iránt is viseltetik.

Ezen az olasz hadjárat dicsőségmámora által elfojtott érzület tört ki most a francia ultramontanok és Napoleon herceg közti heves vitában s a tanulók hasonló szellemű demonstrációjából lehet sejtetni, hogy a francia papság titkon törekedett aláadni Olaszország egységének azon épületét, melyet a pápa világi hatalma fölé emelkedni a francia császár éppen nem akadályozott.

És mit mondjunk arra, midőn Napoleon herceg ultramontán elleneinek mintegy lealázása végett hozza elé a Ausztria iránti rokonszenvet?

Ama kitörés föllebbenté a fátyolt azon titkos műterem elől, hol a jövő idők eseményei előkészülnek; s valami mély titkot láttak át a napoleonidák, midőn

a „vörös herceg“ oly erős és heves szavakkal hivatkozik a forradalomra, mely Waterlonál dicsően kiűzve Franciaország dicsőségeért esett el.

Az európai közvéleményt akarták-e ők megvárni, hogy föllebbenjen azon álmódoszából, hol már feledni látszottak azt, hogy Napoleon a társadalom megmentője? E figyelmeztetés főfontossága az, hogy az szükségesnek látszott. Arra mutat ez, hogy nagy dolgok forronganak benn Franciaországban; Napoleonnak pedig életet Franciaország adott, de halált is csak ő adhat.

Az ő császársága azonban már nem is meteor; tíz év alatt annyira kifomálódott, hogy annak szétrobbanása megrázkodtatná a félvilágot.

A legitimisták talán angol, osztrák s porosz erőktől támogatva megkísérthetik a harczt, de nehezen jutnak el egy új Waterlohoz; mert midőn a császári meteor ingadozni, tán szétrobbanni fog, Franciaország nem fogja engedni az 1815-iki megálazás ismétlését. Künn Londonban, a Jersei szigeten élnek a Hugo Victorok, Ledru Rollinok, Blank Lajosok, szóval e minden színezetű köztársaság, mely szövetségben áll minden békületlen nemzetiséggel, s mely várja a percet, midőn a francia caesarismus végóráját akár a katolicus papság, akár más megkonditandja.

Im ebből beláthatni, hogy Napoleon még most is a társadalom megmentője; a mint ő nincs, Európa egy borzasztó harcra van keveredve. És Franciaország végezni fog magával; a békületlen népeket fölláztatván dynastiáikra, elfogja magától az európai nagyhatalmok befolyását, s nem korlátozva így a küllertől, újra győz, ki tudja meddig — köztársasága...

A lehetőség e véres képe teszi szilárdá Napoleon állását. Minden nagyhatalom belátja azon irtoztos vöröntást, melyet e meteor szétrobbantása vonna maga után, kivált most, midőn Európában alig van vagy egy ország, a mely nem békületlen, nem kétségbe esett.

Ezért beszélhet erős menydörgő és fenyegető hangon a „vörös herceg“ (a mint Napoleon Jermost nevezik); de bármennyire forradalmár és vörös ő fensége, a világot jószántukból föl nem forgatandják, mert ha Franciaországban belső lázadás tör ki, a republicanusoké ott az első napok diadala, a kik sohasem feledték, hogy Napoleon, midőn a durva néptömeggel magát császárnak kiáltotta, eltiporta a köztársaságot, mely őt praesidensévé választván, azért hitta meg, hogy a demokracia Franciaország-

nem menni a ligetbe,“ de van bátorsága oroszba legyilkolni bajtársát! mondá O'Dragon.)

— Hazugság! gyalázás! mondám haraggal.

— Master Crawford! ön elégtételt adand e sértésért, monda a kis vipera.

— Urak! — szolt közbelépve az őrnagy — ezen ügy fontosabb, hogysem perpatvar okául szolgáljon. Belfons ur! folytatá barátomhoz intézve szavát, ki tompa tekintettel függeszté szemét a halottra, ön le van tartóztatva további rendeletig.

— Hatalmas ég! tehát ön engemet vádol a gyilkossággal? szolt Belfons elképedve.

O'Dragon Billy sokkal gyengébb véleményben állott a tiszték előtt, hogysem könnyűszerrel hitelt adtak volna egy halálos ellene ellen intézett vádjának, mind a mellett tanuvallomása igen terhelő volt. Ő a mint mondá, észrevette a Sennora elszóktatását, s sietett a kaszármába a törzstisztikarhoz bevádolni Belfonsot a nőrablásért, midőn hirtelen egy ösvénykanyarulatnál, melyen haladott, előre kerülve a nagy ut görönceit, észrevette Gray holtestét véreben fetregve, s mellette Belfons állott meztelen szabályját tartva kezében.

— Istentelen hazugság! ez a legkitünőbb meghamisítás. Im kardom, urak! nézzék önök, ha van-e azon egy csepp vér! szolt Belfons.

A tiszték figyelmesen megvizsgálták a kard lapját, nem volt azon legkisebb folt. Ezt egyhangú elégtétellel nyilvánították.

— Oh elhiszem azt, az áruló kitűrtelte kardját a fűven, láttam távolról — sietett megjegyezni sértő mosolylyal a kegyetlen kis hőbortos.

— Nem alacsonyitom le magam oda, hogy feleljek e silány hazugságra, s nem keresem az alkalmat kivonni magam a hivatalos kikérdezés alól... azonban...

— Belfons ur, szakítá félbe az őrnagy, kötelességem parancsolja megelőzmem önt e részben; mind az a mit ön most mondhatna, fenmarad önre nézve bírói vizsgálat alkalmával.

— Tudom én azt őrnagy, s nem is aggódok a felett,

azonban nem akarom, hogy önök hallgassák gyűlölséges tanuvallomását ezen szörnynek, a nélkül, hogy ne fejezzem ki megsértett lelkem erőlyes óvását. Figyeljenek reám. Én az erdőn utaztam át. Hirtelen tölem balra esdeklő kiáltást hallottam viszhangzani, egy hölgy kiáltását. Azon eszmé, hogy tán némelyek legénységünkben ittason megtámadtak valamely elkésett hölgyet, villámgyorsan futott át lelkeimen. Csakhamar, fájdalom! későn arra, hogy segíthettem volna rajta, láttam a szerencsétlen Grayt, úgy a mint önök látják, elterülve a fűben s véreben ázva.

E minden részletében igaz előadás azonban egészen csak rögöztött leleménynek tetszett a végre, hogy feleletül szolgáljon Billy szabatos vádjá ellenében. S talán egy időre senki sem is hitte el azt rajtam kívül. Az egész sértő benyomást tett a hallgatókra, kik pedig az első pillanathan jó véleménynyel voltak szegény barátom iránt. Észrevették a gúnnyredőket ajkaikon. Maga az őrnagy is egy derék és egyenes érzésű ember, úgy látszott nem volt hajlandó azt elhinni. Elfordult, mely hangon adta ki parancsát s Belfons a tömlőzstartó kezére lőn átadva.

A kinyomozási törvényszék tilt össze. Billy hitere tett eskütje aziránt, hogy ő látta a mint Belfons aprólékos elővigyázattal kardja lapját kitűrteltette, igen veszélyes lett volna a vádlottra nézve, ha az én s a több sebéssz vallomása, kik velem együtt foglalkoztak a halott megvizsgálásával, meg nem hiúsította volna azon rossz indulat semmirekellőnek tanubizonyságát. Valóban a sebek megvizsgálása meggyőztött minket arról, hogy a szűrást nem ejthette a Belfons kardja. Ő nem viselt gyalog kardot, de egy durva lovag-sabályát, melyet egy dragonyos tiszt hagyott neki végre-rendeletül, ki egy közelebbi viadalban halálos sebet kapott; a seb pedig egy szűk és háromszögű fegyver — legvalószínűbben egy szurony nyomát mutatá. Ezen körülmény összevetve Belfons eddigi jó hírével, midőn a vádlottnak a meggyilkolt tiszt elleni gyűlöletét semmi sem indokolhatta, s aztán meg Billynek vallomásában kitűnő némi habozása, sőt az előadásában feltűnő ellenmondások eredménye a lett, hogy a nyomozó törvényszék nem ismerte helyét a pörbe

## TÁRCZA.

### A halálra üldözött.

Angol beszély.

(Folytatás.)

Belfons megszöktette ezt a hőbortos nőt! Ah a tatárba! Ez ostobaság volt. Két perczig sem időztem e gondolatnál, megfordultam sarkamon, elindulandó, hogy felvilágosítást szerezsek. Legelőbb Gray szállására mentem, hol nagyon meg voltam lepelve, midőn láttam, hogy ő nincs hon, s vissza sem tér, szabadságot nyervén távol lenni az egész éjén át. Az elszóktatott vagy eltűnt hölgy történetét hitelesítve láttam tűstént, a mint láttam csakhamar udvarmester-nőjét, a házi urat s cselédeit egész lelkük szakadtából szaladva s bosszút kiáltozva a csábító Belfons vagy Billy ellen együtt és külön külön. Mindketten — habár semmi valószínű ok sem volt őket haragjukba összefoglalni — ugyanazon arányban lázíták magokra gyanujukat. Mint ötidik keréknek nem volt többé semmi látnivalóm az egész ügyben, s vizsgáztartem szállásomra, s mintán basztalan kísértgettem ezen talány megfejtését, azon bölcs elhatározásra jöttem, hogy lefeküdjem jót alunni a reggeli döbörgésig.

Nem sokáig alhattam; alig zártam be szemeim, midőn legényem eléműltén vert fel álmomból. Egy tiszt gyilkoltatott meg a város határszélén fekvő kised épületben, s nekem azonnal a kórházhoz kelle mennem, hová már a holttest átszállítottat. Felugrottam az ágyból, sietve öltém fel egyenruhám, s a nélkül, hogy időm lett volna begombolozni, lóra ugrottam sapkával kezemben. Vágtatva futottam a kórházig, s itélje meg ön felháborodásomat. Egy tisztetől körül fogott asztalon Gray volt kiterítve, hideg halottan, tudója tájatt több helyt átszurdalva.

— Az ég nevére, ki követte el ezt urak? kiálték.

— Kérdezze ön Belfons barátját, ki elég gyáva „ki-

(Folytatjuk.)

Udvarhelyszék, március 3-án. 1862.

A „Kolozsvári Közlöny“ idei 30 dik számában a sz. udvarhelyi rendes levelező egy az id. főkirálybírói helyettes ur által a szék új szervezésére mult hó 17-kén összehívott birtokossági gyűlésről tesz említést, hol szerinte annyian jelentek meg, hogy sokaknak nem jutott hivatal (?)... Szándékom minden polemikát kikérve a szék birtokossága érdekében a tisztelt levelező urat arra fölkérnem, hogy más-kor tudósításait az igazságon alapulva terjesztse a közvélemény elé... A birtokossági gyűlés igaz összehívását, hol 7 birtokos meg is jelent\*), kik között azonban voltak olyanok, hogy bizonyosan nem kértek a tisztelt levelező úrtól hazafui tanácsot, mert azoknak multja garantirozza a jövőt; s ha a tisztelt levelező ur által kijelölt tisztí névsort átvassuk, valóban azoknak neveit ottan nem láthatjuk, pedig miután oly kevesen voltak a gyűlésben, csak jutott volna azoknak is... Végül midőn az összes birtokosság érdekében fölszólalni, s a tisztelt levelező urnak ráfogását viszszaautasítani kötelességemnek ösmertem, föl hívok széktünkben minden birtokost, ki e lépésemet nem helyesli, a közvélemény előtt nyilatkoznia.

Török Albert,  
birtokos.

## KÜLÖNFÉLÉK.

— A kolozsvári polgári társalkodó szabály szerinti rendes évi közgyűlést e hó 9-kén, azaz vasárnap délután 3 órakor saját szállásán fogja megtartani, melyre a tagok meghívatalnak.

— A cronique scandaleusek mind szomorubb divatba kezdenek jöni közöttünk is, s rendőrségünk éberségét próbára teszik. Közlebből egy sajátos női boszorkán jötték nyomába. Egy nő szerelemfűtésbe esett más nő miatt, s meglátogatta őket, hogy rájuk lessen, hol titlegekkel fizetett ki. Boszorkánban egy más nő ujdón szűltött, ki korán vakságba esett, elkérte, hogy szembetegségit kigyógyítandja. Végre ezen gyermeket sajátjának vallva a rendőrség előtt, megvakulása okául saját megverettségét hozta fel, remélve, hogy így az őt megverő nőt, vesztett szerelméért bosszút állhat. Másik szomorú bűneset, hogy egy szobaleány ujdonszűltöttjének gégejét fölmetesze s a meggyilkoltat bepalálva a pénzében hagyta, hol tigrisi tétét elkövette. Az éber rendőrség e hó 4-én a bűntett nyomába jött, s a bűntörténet elfogatta. Ugyancsak a rendőrség egy más ilyenmű bűntény nyomába jött. Egy nő felvéve tartás s nevelésre egy csecsemőt, az éhhalállal ölte meg.

— Jövő szerdán, folyó hó 12-én Paulay Ede rendezői jutalmául itt először adatik: „Székely támad, székely bánja.“ Eredeti történeti népdrama, kardalokkal 3 felvonásban. Irta Haray Viktor, zenéjét szerző Káldy Gyula.

— Gr. Széchenyi István idősebb fia Béla, négy havi távollét után hazatért Angliából, Turinon Milanon át érte az osztrák határt, hol azon kellemetlenség érte, hogy bőrdíjén s podgyászain kívül öltönyét a legrészletesebben — átmozdították.

— Bécsből írják a „P. O. Ztg.“-nak, hogy Jókai Mór engedélyt kapott a „Magyar Sajtó“ vezetését, mint felolós szerkesztő átvételre, s hogy a „Jövő“ további megjelölése akadályozza van, miután a lap alakulásakor két havi határidő engedtetett a cautio letételére, de ez még nem történt meg, s a határidő elteltén, a lap felfüggesztése megrendelhetett.

— A marosvásárhelyi kath. gymnasium ifjúsága Révay Miklós 113 dik születésnapját febr. 14-dikén ünnepélyesen megülte.

— A szász nemzeti gyűlés követői jelenleg — a „S. Bote“ szerint — magánértekezleteket tartanak a hetes bizottság előterjesztvénye felett, mely rövid időn tárgyalás alá vétetik.

— Február 26-dikáról Szebenből írják a „Kr. Ztg.“-nak: Ma február 26-dikán a cs. kir. adó-katonai executio útján való felhajtása — megkezdődött.

— Temesvárott a gyár-külvárosban a románok közlebb azon tanácskoztak, hogy Temesvár részéről kik csatlakozzanak azon román küldöttséghez, mely b. Seghagna plüspök vezetése alatt egyházi ügyekben a román egyház ad ministratiójának a szerb hierarchiától való különválasztását illetőleg Ö Felsőlegény kérelmét előadni szándékozik. E küldöttség tagjain Mocsányi András és Antal urak egyhanglag választottak meg. E küldöttséghez csatlakozik az aradi román plüspök Ivackovics is.

— (Tiltott nyomtatványok.) A cs. k. rendőrmisztérium a sajtótörvény 23-dik §-ának alapján a következő nyomtatványokat tiltotta be: 1) „Hangok a multból.“ A magyar nemzet nagy napjainak emléke. Lipse Mitter J. G. Buda, Nagel és Wischn. 1862. — 2) „Die Verschwörung in Berlin.“ Karlo Dandinitől. Freskórajz a „Müncheni összeesküvés“ mellékdarabja. Boszton, Reginal Chersterfield.

— A kancellárok fizetési következőleg állítottak meg: Első magyar kancellár: 24,000 frt, második 11,050 forint; erdélyi kancellár 12,600 forint; horvát-szlavon kancellár 10,500 frt évi fizetés és 1050 frt lakpénz.

— A magyarországi árvízkarosultak fölségelésére a „Magyarország“ szerkesztőségéhez beküldött adományok összege már felülmúlja a 7000 forintot.

— A győri kölesönös biztosító társulat az árvízkarosultak fölségelésére 500 forintot szavazott meg.

— A „Békkülföldi ki“ című, Temesvárott megjelent politikai röpiratban, melyből a „P. H.“ mutatókat közölget, többek közt az fejtegetetik, hogy a kibécses legnagyobb akadály a az új idő találmányában, az összes Reichsrath és magyar hadügyminisztériumban létezik. Föl kell hagyni tehát mindkettőt. A magyar nép, ugymond, a

\*) Neveik közlebbi számunkban közölve vannak. Szerk.

hadügyminisztériumtól „megcsömörölt“, s ma legfeljebb arra emlékszik, hogy „mikor annyi sok katonát szedtek (?) ki az országból, s kiküldötték a népet az országot strázsálni, mikor már parlagon állott annyi föld, vörös bankok voltak, s forradalom volt az országbán, s a mikor annyi sok magyar esett el, annyi lett sánta, béna — pedig jól verekedtek ám, de utóljára is kevesen voltak a sok muszka és német ellen, azután bejöttek a sok idegen tisztviselők, az egész világból — a zandárság, a spinázó, a földkostolók seregével, s nem volt szabad dobányt teremteni ezédula nélkül, s ből kellett a magyar embernek megvenni a pipa dobányt, hogy azon háborus időben volt hadügyminisztère az ország-nak, azt tudja, azt el nem felejtí a köznép stb.“ Tehát azért kaptunk zsandárt, finánczot, s rozsd dobányt, és azért kelle bőségeknek két nagy hatalom hadseregei, s 1600 ágyúja ellen harcrolnia, mert magyar minisztérium volt. Vajjon ha a valódi okot kutatnók... De hagyjuk e tárgyat.

— B. Vay Gyula a „P. N.“-ban Rákóczy életéből következő érdekes adatokat közöl:

„Nem csak közöttünk magyaroknál, hanem ruthén testvéreink között is él Rákóczy nemes emléke, kivált az ugynevezett Verchovinán, melyet ő bírt vala. 1846-ban Bereghmege reneteg erdeiben vadászván, Schönborn grófnak egyik uradalmi tisztje elvezetett azon elhagyott régi útra, melyen hajdon Rákóczy vonult ki e honból, s Putolócz helységében bevitt egy szegény ruthén családhoz is, melynek őseinel Rákóczy s kibujdósó társai a hazában az utolsó éjt töltötték, lehet képzeli, mily kínzó érzelmek között, s mely családban szent erekléként őriztetett meg azon egyszerű széles juhfaradeszka, mely étköz asztalul szolgált akkoron a törzsvil fejedelmek s bus társainak. A szegény hegyi lakosok meghökkenve bámulták a hozzájuk be-köszönő vadász társaságot; de megmagyarázván nekik a velünk volt uradalmi tiszt: hogy azon asztalt jöttem megnézni, mely körül azelőtt 135 évvel ősum Vay Ádám, Rákóczy fogoly-társa, később udvari marsallja, s balsorsában is hű követője, utóljára étkezett a fejedelmekkel: örömkönyvel áztatták kezemet, halálkodásuknak vége hossza nem lön. Mily becsben tartja ezen egyszerű család az ereklét, mutatja az: hogy azon deszka-darabért, s annak hozzám — csak 10 mértföldnyi távolságra leendő elszállítatásáért a családfőnek 100 főt, s szekerének gabonával leendő megterheltesét ígertem; de a viszszaautasítást, pedig a család igen szegény volt, s 1846-ban a felvidéken éhen haltak az emberek. — Lehetetlen itt emlékeztetnem hozni a zem-plénmegyei borsii s a sárosmegyei nagysárosi Rákóczy-emlékeket is. — A borsii kastély, melyben Rákóczy született, a kegyelet hiányának nyomait viseli magán; nagy részben gazdasági czélokra levén fordítva, még azon szobát sem jelöli egy egyszerű kőlap sem, hol született. — A nagy-sárosi kastélyban, — és nem az ottani hegyi várban, — mint sokan állítják, — lakott és élte le Rákóczy életének legboldogabb szakát, házasságának első pár éveit, az egyedülletek, melyekben magának, családi körének élt. Ezen kastélyból huzoztatott el Rákóczy bécsenhelyi fogagába, de itt sem örökíti semmi Rákóczy emléket, sőt alig hiszem: hogy a sárosi s borsii kastélynak csak rajza is megismertetett volna a közönséggel. — Mindkét kastélyt Rákóczy nővérének Juliának, gróf Aspermonténak utódai bírák, Borsit gróf Erdődyék, Nagy-Sárost pedig neje gróf Szirmay Louise által Wolkenstein-jogon báró Luszinszky József.“

— A magyar izraelita lap egyik cikkében következő érdekes jellemzést adja a zsidóknak: „Körülöttünk számtalan virágzó, fejlődő, s elhulló nép; mi magunk rendithetlen ősi törzs, melynek gyökerei mithősi mélységben rejlének, sudara pedig az éli jelen magaslatán; a legistább vérű, legrégibb nemesség, s még is jótalan pária; a legmakacsabb conservatív jellem, s még is nyugtalan, új viszonyokban rögtön meghonosuló, új eszméket hűvel felkaroló faj; négy ezredéves solidaritás érzelme szívtünkben, s még sem solidaritás, nép s még sem nép, egy s ezerfelé, — mindenütt és — sehol.“

— Zilahról írják nekünk kiigazítólag: A zsbai járás alszolgabírájának neve nem Gergely Sándor, hanem László vétségéből ment be. Pénztárnok nincs, e helyett pertárnok. Kovács Albert helyett Kávási Kovács Jánosnak a Veres nem praedicatuma. Lőrinczi György nem vállalt hivatalt.

r. l.

## Nyílt felszólítás.

t. Eperjesi László urhoz Szentmihálytelken.

Ön mult év december havában Nagynyulason Sz. A. és Gy. S. urak előtt becsületre fogadta, hogy a „Kolozsvári Közlöny“ mult évi november 2-ki számában közzé tett, Szentmihálytelken october 20-án ön saját aláírása alatt kelt cikkét, az igazság, méltányosság és saját tudata szerint, ugyan azon lapban módosítani fogja. Kérdés hol váltotta be ön ezen szavát? — Feleletét várja G. K.

## POLITIKAI HIREK.

**Francoziaország.** Páris, febr. 28. Ma olvastatott fel a törvényhozó testületben Jouvelet ur jelentése a Montauban-féle dotatio ügyében. E jelentés annyiban bír nagy fontossággal, mert a császár maga lépett fel annak védőjeül a „Moniteur“-ben, de a törvényhozó-testület azt figyelembe nem vévén, a javaslat elvetésére szavazott. A javaslat mindenesetre a nap legfontosabb eseménye. A bőséppant rémületesbe esett mióta. Egyébiránt a közönség nem várt ily erőlyes és méltóságos hangot a bizottmánytól, s így a jelentésnek hatása annál nagyobb, mert a bizottmány elnöke egy tábornok, előadójá báró, s tagjai közt is sok marquis és gróf volt, s a javaslat mindezek daczára egyhangulag viszszaautasították. A császári levél ez okmány mellett még kedvezőtlenebb világitásban tűnik föl. Most már semmi kétség, hogy a törvényhozó-testület elfogadja a bizottmány javaslatát, ha a kormány csakugyan szavazás alá bocsátja a dolgot.

A Metternich herceg és Thouvenel marquis között folyt azon jegyzékváltásról, mely Napoleon hercegnek

a senatusban tartott ismeretes beszédére vonatkozik, az „Indep.“ párisi levelezője következő részleteket közöl: Metternich herceg előterjesztette Thouvenel miniszter urnak, mily rosszul illenek egy barátságos hatalom elleni szenvedélyes vádak a császár egy közel rokonának szájába s egy-szersmind megezőfól a hercegnek több állításait. Burqueneu ur igazat szóltott, midőn azt állítá, hogy Ausztriában nincs censura. Az osztrák kormányt ennélfogva nem lehet felelőssé tenni egy veronai lapnak a francia államfő elleni kihívó szavaiért. Különbön a félhivatalos „Donau Ztg.“ ezen kihívásokat kellőleg visszaütötte s a bécsi kabinet kielégítő felvilágosításokat adott róluk Párisban. Metternich herceg szorgalmazta, hogy a Napoleon herceg szavait illetőleg legalább felvilágosítás adassék, s azon reményét nyilvánítá, hogy a francia kormány ezen helyrehozást nyilvánosan fogja tenni, mintán a megtámadás is nyilvánosan történt. Thouvenel marquis igen engesztelékeny modorban válaszolt. Kijelentette, hogy teljesen méltányolja az indokokat, melyek Metternich herceget ezen lépésére ösztönözték, miután azonban Napoleon herceg a senatusban csupán se, natori minőségben beszélhet, ezen beszédek a kormány felelősségére nem támaszkodhatnak, mely kormányi felelőség csak hivatalos cselekvényeket illetőleg jöhet tekintetbe. Thouvenel ur kijelentette egyzersmind azt is, hogy bírja a császárnak a fenforgó esetre vonatkozó utasításait, s hogy ezeknek megfelelőleg nyilváníthatja, miként a legközelebbi alkalom fel fog használni arra, hogy a francia és osztrák kormányok közötti jó viszonyok változhatlan jelleme constatiroztassék. Az e kérdésben váltott jegyzékek nyilvánosság elé fognak bocsátatni.

Ugyanazon lapnak távirják Párisból martius 4-ről: Miot és Greppo volt képviselő elfogattak. A francia kormány növekedő szigorit fejt ki. A rendőrség elővigyázati rendszabályokat tett mart. 4-re.

Páris, mart. 4. Billault a senatusban ünnepélyesen kijelentette, hogy a Napoleon herceg által kimondott eszméknek a kormány eszméivel semmi köze. Midőn bizonyos állításokat erőlyesen megezőfolt, emlékeztetve hozzá azon tényt, hogy Francoziaország, Ausztria-és Spanyolországna a pápa javára tett lépéseit komoly föntolás alá vette. Ausztria politikájának loyaltitását némi hangnyomattal kiemelvén, dicserőte a Francoziaország és Ausztria közti barátságos viszonyokat. A januarius 11-ki francia sürgöny alapján azon következtetést vonta, hogy a pápa védelmezésének fenn kell tartatni. E beszéd után a senatus csaknem egyhangulag megszavazta a válaszfeliratot.

**Olaszország.** A livornói községtanács, februar 20-dikán tartott ülésében 22 szózatall 2 ellen egy tiltakozóvnyit s 13-mal 2 ellen egy a pápához intézett emlékiratot határozott. Az első okmányban ellenmondanak Antonelli bíbornok ismeretes állításának; a turini kormánynak és parlamentnek pedig, melyek Rómát Olaszország fővárossá váhajtják tenni, bizalmat szavaznak. Felmutatják a pápa világi hatalmának erkölcsi és politikai hátrányait, mely rosszul hangzik össze az evangeliom ama mondatával, hogy Krisztus országna nem e világból való. A pápához intézett emlékiratban kéri a szent atyát, mondjon le a világi hatalomról s engedje Rómát Olaszország fővárossá lenni, „hogy a békének ama köteleke, mely Isten akarátja szerint szorosan össze kell hogy fusze az atyát a maga fiaival, valóságga legyen.“

Az „Opinion“ azon körülményt, mely szerint Garibaldi a parlament újbóli megnyitása óta az ülésekben nem veszen részt, a következő észrevétellel kíséri: „Mi elismerjük Garibaldi tábornok érdemeit; de nem akarjuk, hogy bármely honpolgár felül tegye magát a törvényen, mivel azt akarjuk, hogy egyik se álljon kívül a törvényen.“

Róma, febr. 25. A nemzeti bizottmány felszólította a rómaiakat, hogy a farsangi gyülekezeteiket szüntessék meg, s Róma antik nagyságának székhelyén, a forumon gyülekezzenek össze. E felhívásnak tegnap roppant tömeg engedett. Kiáltások nem történtek. Pápai és francia csendőrség kitisztítá a forumot. 25-kén ismétlődtek a gyülekezések; azonban a hatóságok is rendelkeztek, s így több elogatás történt.

**Németország.** A „Nation. Ztg.“-nak írják Bécsből, febr. 27-ről: Ausztriának a Bernstorff-féle jegyzékre adott válasza e perczben kétségteleenl át van már nyújtva Berlinben. Az Ausztriával tartó kabinetnek nem fognak ugyan ezáltal azonos jegyzékeket átnyújtani, de bizonyos, hogy nyilatkozatuk egyértelmű lesz Ausztriával. Ausztria, feleletben fenntartja a „szűkebb szövetség“ ellen tett tiltakozását, és kijelenti, hogy ha porosz részről a szövetséges állam eszméjét tetteleg is megvalósítani akarnák, az ellen forma szerint is kényszerülne tiltakozni. Az egyébként barátságos hangon szerkesztett felelet azon reményt fejezi ki, hogy Poroszország nem fog örökké szemet hunyni a nagy-német védelmi szövetség eszméjére, s csatlakozni fog azon törekvésekhez, hogy a szövetség közakarral reformáltságok.

Drezda, mart. 3. A mai Dresd. Journ. bécsi levelezője mint bizonyost jelenti, hogy a két német nagyhatalomnak a kurhesseni ügyben tegnapelőtt létrejött megegyezése bevégeztett tény. Ausztria elfogadta Poroszország utóbbi javaslatait. Kettejük egyesített javaslata valószínűleg a szövetségi tanács legközelebbi ülésében elé fog terjesztetni.

**Görögország.** Athene, febr. 21. A felkelésnek, mint mondják, a naupliai, patrisi, missolunghi, lanici és atheni helyőrségekben egyszerre kellett volna febr. 16-kán kiütni. Azonban 10-én a naupliai parancsnok levelet fogott el, mely körülmény kényszerítette a mozgalom vezetőit, hogy a felkelést ezen városban már 12-kén kitérőre vezessék. Mindamellett sikertült az elfogott leveleket Athenébe küldeni, mi által a kormány értesítve lön az egész összeesküvésről. A fővárosban azonnal számos befogatas történt; többek között elfogattak Kalifrona, Perralis és Delliorghi urak, mindhármán a Kanaris-féle rövid élelt kabinet tagjai. Naupliában a vezetők: Artenn alezredes és Coroneo tűzér alezredes; az első a csapatok élén áll s főparancsnokságot viszen, az utóbbi, ki a majusi összeesküvésben részvevéssel volt vádolva, de még el nem ítéltetett s ma erőben fogta tartá-

